

PROGRAMACIÓ DEP. DE FILOSOFIA CURS 2020 - 21

MATÈRIA: FILOSOFIA NIVELL: 4rt ESO

Aquest document ha d'anar acompanyat de l'annex on hi apareguin les orientacions metodològiques, contribució de la matèria al desenvolupament de les competències, objectius específics, continguts, criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge avaluable del currículum d'ESO i/o Batxillerat.

Accés a l'annex editable en Word del currículum de cada matèria: [Decret 34/2015, de 15 de maig \(ESO\)](#), [Decret 35/2015, de 15 de maig \(Batxillerat\)](#). És a dir, heu d'emplenar aquest document de programació i hi heu d'adjuntar el document del currículum de la matèria corresponent, editat així com es demana als apartats 2.1, 2.3 i 4.

Professorat que imparteix el nivell	
Nom i llinatges	Grup
Maria Antonia Blanquer Genovart	A-B-C-D-E

1.- Continguts (conjunt de coneixements, habilitats, destreses i actituds que contribueixen a l'assoliment dels objectius de cada ensenyament i etapa educativa i a l'adquisició de competències)

1.1.- Distribució i seqüenciació dels continguts

Distribució dels continguts durant el curs		
1a avaluació	2a avaluació	3a avaluació
BLOC 1. LA FILOSOFIA BLOC 2. IDENTITAT PERSONAL	BLOC 3. SOCIALITZACIÓ BLOC 4. PENSAMENT	BLOC 5. REALITAT I METAFÍSICA BLOC 6. TRANSFORMACIÓ

1.2.- Continguts BÀSICS del curs

Continguts BÀSICS durant el curs		
1a avaluació	2a avaluació	3a avaluació
<p>El saber filosòfic. L'origen de la filosofia occidental. Característiques de la filosofia. Els primers filòsofs: els presocràtics. Els sofistes i Sòcrates.</p> <p>El problema de la identitat. La personalitat. Principals teories de la personalitat. L'inconscient. La motivació. Principals teories de la motivació. Les emocions. Teoria antropològica de Plató. Teoria antropològica d'Aristòtil. Teoria antropològica d'Agustí d'Hipona. Teoria antropològica de Descartes. Teoria antropològica de Kant.</p>	<p>La dimensió social i cultural de l'ésser humà. El procés de socialització. Principals teories sobre l'origen de la societat. Principals postures davant la diversitat cultural. La comunicació. Comunicació verbal i no verbal.</p> <p>El problema del coneixement. El concepte de veritat. Principals concepcions de la veritat. Teoria del coneixement d'Aristòtil. Teoria del coneixement de Descartes. Teoria del coneixement de Hume. Teoria del coneixement de Kant. La intel·ligència. La intel·ligència emocional.</p>	<p>La metafísica. La pregunta per l'origen i la finalitat de l'univers. La pregunta pel sentit de l'existència. La llibertat. Tipus de llibertat. Determinisme. L'experiència estètica. Creativitat i imaginació. El procés creatiu segons Poincaré.</p>

2. Criteris i instruments d'avaluació. Estàndards d'aprenentatge BÀSICS.

2.1.- Criteris d'avaluació (descriuen el que es vol valorar i que l'alumnat ha d'assolir, tant en coneixements com en competències). **Document annex:** Es ressalten en blau els criteris d'avaluació del currículum que es consideren BÀSICS en qualsevol escenari.

Comprendre què és la reflexió filosòfica i diferenciar-la d'altres tipus de sabers que estudien aspectes concrets de la realitat i l'individu.

Defineix i utilitza conceptes com filosofia, mite, logos, saber, opinió, abstracte, concret, raó, sentits, arkhé, causa, monisme, dualisme, pluralisme, substància i prejudici i elabora un glossari amb aquests conceptes.

Distingeix els conceptes de conèixer, opinar, argumentar, interpretar, raonar, analitzar, criticar, descobrir i crear.

Conèixer l'origen de la filosofia occidental —on, quan i per què sorgeix—, distingir-la dels sabers preracionals —el mite i la màgia— com a saber pràctic i comparar-la amb algunes característiques generals de les filosofies orientals.

Explica les diferències entre l'explicació racional i la mitològica.

Identificar el primer interrogant filosòfic de la filosofia grega.

Describeix les primeres respostes presocràtiques a la pregunta per l'arkhé.

Conèixer el gir antropològic de la filosofia al segle V aC.

Reflexionar i argumentar, de forma escrita i oral, sobre l'interès, específicament humà, per entendre's a si mateix i per entendre allò que l'envolta.

Elabora petits assaigs en què argumenta les seves opinions de forma raonada.

Reconèixer les diferents funcions de la filosofia com a saber crític que aspira a fonamentar i analitzar els problemes últims de la realitat i exposar arguments sobre aquests problemes tant des d'un vessant teòric com un de pràctic.

Disserta sobre les possibilitats de la filosofia segons les diferents funcionalitats d'aquesta.

Comprendre la profunditat de la pregunta "Qui som?", conèixer algunes respostes donades des de la psicologia i la filosofia, reflexionar i valorar la importància de conèixer-se un mateix i expressar-ho per escrit.

Defineix i utilitza conceptes com personalitat, temperament, caràcter, consciència, inconsciència, conductisme, cognitivisme, psicologia humanística, psicoanàlisi, etc., i elabora un glossari amb aquests termes.

Definir què és la personalitat, així com els principals conceptes que hi estan relacionats. *Defineix què és la personalitat i en descriu les característiques.*

Conèixer i explicar les tesis centrals d'algunes teories sobre la personalitat.

Coneix les tesis fonamentals sobre la personalitat i exposa arguments referents a aquesta qüestió

Reconèixer les etapes del desenvolupament de la identitat personal.

Llegeix textos literaris en els quals s'analitza la personalitat dels personatges, identifica els trets i els tipus de personalitat i reflexiona per escrit sobre aquest tema.

Analitzar què s'entén per inconscient en el marc del pensament de la psicoanàlisi.

Analitza què s'entén per inconscient.

Reflexionar de forma escrita i dialogar en grup sobre la possible incidència en la formació de la personalitat de l'herència genètica i del que s'adquireix.

Llegeix i analitza textos filosòfics, literaris o científics el punt de reflexió dels quals és l'herència adquirida en la formació de la personalitat, amb incidència en l'autoconeixement d'un mateix.

Cercar a Internet en què consisteix la filosofia de la ment i la neurociència i seleccionar la informació més significativa.

Cerca i selecciona informació significativa sobre conceptes fonamentals de la filosofia de la ment.

Identificar la funció i la importància de la motivació com a factor energètic i direccional de les múltiples dimensions de la vida humana.

Defineix i utilitza amb rigor conceptes com motivació, emoció, sentiment, necessitats primàries, necessitats secundàries, autorealització, vida afectiva i frustració.

Reflexionar i argumentar sobre la importància de la motivació i de les emocions, com la curiositat i el plaer d'aprendre, el desig d'aconseguir objectius, la satisfacció per la resolució de problemes i pel reconeixement de l'èxit i la complaença per l'estímul d'iniciatives, entre altres.

Argumenta sobre el paper de les emocions per estimular l'aprenentatge, el rendiment, l'assoliment d'objectius i la resolució de problemes, entre altres processos.

Identificar l'altre tal com és individualment i, al mateix temps, identificar-lo com un àlter ego que comparteix un espai i unes circumstàncies comunes, la qual cosa dóna lloc a la intersubjectivitat.

Defineix i utilitza conceptes com individualitat, alteritat, socialització, estat de naturalesa, drets naturals, contracte social, respecte, propietat, Estat, legitimació, institucionalització, rol, estatus, conflicte i canvi social i globalització.

Reconèixer la dimensió social i cultural de l'ésser humà i identificar i distingir els conceptes de cultura i societat.

Defineix i explica el significat dels conceptes de cultura i societat i fa referència als components socioculturals que hi ha a l'ésser humà.

Identificar els elements, la legitimació i el procés de construcció d'una cultura i valorar-la no tan sols com a instrument d'adaptació al medi, sinó com a eina per a la transformació i l'autosuperació.

Assenyala alguns dels principals continguts culturals, com les institucions, les idees, les creences, els valors, els objectes materials, etc.

Conèixer els diferents elements del procés de socialització i relacionar-los amb la pròpia personalitat.

Describeix la socialització primària i la secundària.

Conèixer les teories sobre l'origen de la societat, reflexionar de forma escrita sobre aquestes teories i argumentar les pròpies opinions sobre aquest tema.

Explica les tesis fonamentals sobre l'origen de la societat i de l'Estat.

Definir què és la comunicació i analitzar les formes de comunicació no verbal i la incidència de les tecnologies de la informació i la comunicació.

Explica què és la comunicació i reflexiona sobre els avantatges i els inconvenients que es presenten quan l'eina per comunicar-se són les tecnologies de la informació i la comunicació.

Reflexionar sobre el possible paper actiu d'un mateix en la construcció de la cultura i identificar-se com a ésser creatiu i innovador, capaç de generar elements culturals.

Reflexiona per escrit sobre el paper actiu d'un mateix, en el seu context sociocultural, com a ésser capaç d'innovar i generar canvis culturals.

Reflexionar i indagar sobre el relativisme cultural i l'etnocentrisme.

Coneix el relativisme cultural i l'etnocentrisme i hi reflexiona expressant conclusions pròpies i aportant exemples basats en fets investigats i contrastats a Internet

Comprendre la facultat racional com a específica de l'ésser humà i les implicacions que té, i analitzar en què consisteix la racionalitat i quines característiques presenta.

Defineix i utilitza conceptes com raó, sentits, experiència, abstracció, universalitat, sistematicitat, racionalisme, dogmatisme, empirisme, límit, intel·ligència, intel·ligència emocional, certesa i error.

Explicar les tesis bàsiques d'algunes concepcions filosòfiques sobre les possibilitats i els límits de la raó.

Explica la concepció filosòfica sobre les possibilitats de la raó.

Conèixer la concepció contemporània sobre la intel·ligència i incidir en la teoria de la intel·ligència emocional de Daniel Goleman.

Explica les tesis centrals de la teoria de la intel·ligència emocional.

Comprendre alguns dels principals tipus de veritat —la veritat com a correspondència, la veritat segons el pragmatisme americà, la veritat des del perspectivisme i el consens— i reflexionar sobre la possibilitat d'aconseguir la veritat absoluta.

Defineix alguns tipus de veritat, com la veritat com a correspondència, la veritat segons el pragmatisme americà i la veritat des del perspectivisme.

Conèixer el significat del terme metafísica, comprendre que és la principal disciplina de les que componen la filosofia, identificar-ne l'objectiu fonamental, consistent a fer preguntes radicals sobre la realitat, i entendre en què consisteix una pregunta radical.

Defineix i utilitza conceptes com metafísica, realitat, pregunta radical, essència, naturalesa, cosmos, caos, creació, finalisme, contingent, mecanicisme i determinisme.

Defineix què és la metafísica i n'assenyala l'objecte de coneixement i la manera característica de fer preguntes sobre la realitat.

Conèixer algunes de les grans preguntes metafísiques sobre la naturalesa.

Exposa les dues postures sobre la qüestió referent a si l'univers té una finalitat, una direcció, o si no en té cap, i argumenta filosòficament la seva opinió sobre aquest tema.

Conèixer les implicacions filosòfiques de la teoria del caos, comprendre la importància d'assenyalar si la naturalesa es regeix per lleis deterministes o si es regeix per l'atzar quàntic i argumentar la pròpia opinió sobre com afecta aquesta resposta la comprensió de la conducta humana.

Defineix què és el determinisme i què és l'indeterminisme en el marc de la reflexió sobre si hi ha un ordre a l'univers regit per lleis.

Reflexionar sobre la interrogació pel sentit de l'existència.

Coneix les tesis centrals del vitalisme de filòsofs que reflexionen sobre la vida.

Conèixer els dos significats del concepte de llibertat d'acció: la llibertat negativa i la llibertat positiva, i aplicar-los tant en l'àmbit de la societat política com en el terreny de la vida privada o llibertat interior.

Defineix i utilitza conceptes com voluntat, llibertat negativa, llibertat positiva, autodeterminació, lliure albir, determinisme, indeterminisme i condicionament.

Comprendre què és el lliure albir o llibertat interior i relacionar-lo amb la possibilitat d'autodeterminació d'un mateix i amb la facultat de la voluntat.

Explica què és el lliure albir i la facultat humana de la voluntat.

Reflexionar i exposar arguments sobre la relació entre la llibertat interior i la llibertat social i política.

Exposa les seves reflexions sobre la possibilitat que existeixi el lliure albir o no, tenint en compte els avenços en el coneixement de la genètica i la neurociència.

Reconèixer les tres postures sobre el problema de la llibertat absoluta o condicionada: la tesi estoica, la negació de la submissió de la voluntat a les lleis naturals, de Kant, i la posició intermèdia, que no rebutja la llibertat, sinó la llibertat absoluta.

Expressa diferents postures de filòsofs relacionades amb el tema de la llibertat.

Entendre l'estètica com la part de la filosofia que estudia el procés creatiu, l'experiència estètica i la bellesa.

Defineix i utilitza conceptes com estètica, creativitat, sinapsi neuronal, imaginació, pensament divergent, pensament convergent i serendipitat.

Identificar què és la imaginació com a facultat específica de l'ésser humà i explicar com funciona i quines característiques té.

Explica què és la imaginació i l'exemplifica de forma pràctica mitjançant la redacció de relats breus de rerefons filosòfic.

Reconèixer la capacitat humana de la creativitat com a potencialitat existent en totes les persones, la qual s'aconsegueix entrenant el cervell.

Analitza textos de literatura fantàstica i reflexiona sobre els elements específicament creatius.

2.2.- Instruments d'avaluació (Elaboració de projectes, experiments, demostracions, treballs escrits, recerques, debats, observació dins l'aula, observació directa de l'aplicació dels coneixements,, valoració del treball fet, autoavaluació, rúbrica d'avaluació, examen oral, valoració del quadern, portfoli, etc.):

Instruments d'avaluació PRESENCIALITAT	
Realitzar exàmens a classe	
Realitzar fitxes, debats i treballs d'investigació proposats pel professor	
Instruments d'avaluació SEMIPRESENCIALITAT	
Realitzar fitxes, debats i treballs d'investigació proposats pel professor	
Instruments d'avaluació CLASSES A DISTÀNCIA	
Realitzar fitxes i treballs d'investigació proposats pel professor	

2.3.- Estàndards d'aprenentatge BÀSICS en qualsevol escenari. (els e. d'ap. concreten el que l'alumne ha de saber, comprendre i saber fer a cada assignatura; han de ser observables, mesurables i avaluables i han de permetre graduar el rendiment o l'assoliment atès). **Document annex:** Es ressalten en **blau** els estàndards d'avaluació del currículum que es consideren BÀSICS en qualsevol escenari.

Defineix i utilitza conceptes com filosofia, mite, logos, saber, opinió, abstracte, concret, raó, sentits, arkhé, causa, monisme, dualisme, pluralisme, substància i prejudici i elabora un glossari amb aquests conceptes.

Elabora petits assaigs en què argumenta les seves opinions de forma raonada.

Defineix què és la personalitat i en descriu les característiques.

Coneix les tesis fonamentals sobre la personalitat i exposa arguments referents a aquesta qüestió.

Analitza què s'entén per inconscient.

Analitza textos i disserta sobre la incidència en la conducta humana d'emocions com la frustració, el desig o l'amor, entre altres.

Assenyala alguns dels principals continguts culturals, com les institucions, les idees, les creences, els valors, els objectes materials, etc.

Explica les tesis fonamentals sobre l'origen de la societat i de l'Estat.

Explica què és la comunicació i reflexiona sobre els avantatges i els inconvenients que es presenten quan l'eina per comunicar-se són les tecnologies de la informació i la comunicació.

Coneix el relativisme cultural i l'etnocentrisme i hi reflexiona expressant conclusions pròpies i aportant exemples basats en fets investigats i contrastats a Internet.

Defineix i utilitza conceptes com raó, sentits, experiència, abstracció, universalitat, sistematicitat, racionalisme, dogmatisme, empirisme, límit, intel·ligència, intel·ligència emocional, certesa i error.

Explica les tesis centrals de la teoria de la intel·ligència emocional.

Defineix alguns tipus de veritat, com la veritat com a correspondència, la veritat segons el pragmatisme americà i la veritat des del perspectivisme.

Defineix què és la metafísica i n'assenyala l'objecte de coneixement i la manera característica de fer preguntes sobre la realitat.

Defineix què és el determinisme i què és l'indeterminisme en el marc de la reflexió sobre si hi ha un ordre a l'univers regit per lleis.

Coneix les tesis centrals del vitalisme de filòsofs que reflexionen sobre la vida.

Defineix i utilitza conceptes com voluntat, llibertat negativa, llibertat positiva, autodeterminació, lliure albir, determinisme, indeterminisme i condicionament

Explica què és el lliure albir i la facultat humana de la voluntat.

Defineix i utilitza conceptes com estètica, creativitat, sinapsi neuronal, imaginació, pensament divergent, pensament convergent i serendipitat.

Explica què és la imaginació i l'exemplifica de forma pràctica mitjançant la redacció de relats breus de rerefons filosòfic.

3.- Criteris i instruments de qualificació, promoció i recuperació. (condicions i mecanismes de qualificació i superació d'una matèria, i de la seva recuperació)

3.1.-

Criteris i instruments de qualificació PRESENCIALITAT	
Nombre mínim de parcials per avaluació	1
Exàmens, exercicis teòrics...	70%
Pràctica, entrega de quadern, tasques...	20%
Actitud	10%
Criteris i instruments de qualificació SEMIPRESENCIALITAT	
Nombre mínim de parcials per avaluació	0
Exàmens, exercicis teòrics...	70%
Pràctica, entrega de quadern, tasques...	20%
Actitud	10%
Criteris i instruments de qualificació CLASSES A DISTÀNCIA	
Nombre mínim de parcials per avaluació	0
Exàmens, exercicis teòrics...	70%
Pràctica, entrega de quadern, tasques...	20%
Actitud	10%

3.2.-

Criteris i instruments de promoció PRESENCIALITAT	
Haver aprova la mitjana dels aspectes indicats a dalt	
Criteris i instruments de promoció SEMIPRESENCIALITAT	
Haver aprova la mitjana dels aspectes indicats a dalt	
Criteris i instruments de promoció CLASSES A DISTÀNCIA	
Haver aprova la mitjana dels aspectes indicats a dalt	

3.3.-

Criteris i instruments de recuperació PRESENCIALITAT	
Nota mínima per fer mitjana (exàmens)	3
Nota mínima per fer mitjana (avaluació)	3
Exercicis de recuperació (exàmens i/o tasques): final d'avaluació o juny. Examen 100%	
Exercicis de recuperació (exàmens i/o tasques): setembre	

Nomes se recuperarà l'avaluació suspesa, se guardaran les altres notes. La nota del setembre serà la mitjana de les avaluacions. Per a recuperar una avaluació s'ha de: fer examen (100%)	
Protocol de pendents: entrega i lliurament de tasques. Dossier (100%)	
Exàmens de pendents: per avaluacions o setembre Dossier (100%)	
 criteris i instruments de recuperació SEMIPRESENCIALITAT	
Nota mínima per fer mitjana (exàmens)	3
Nota mínima per fer mitjana (avaluació)	3
Exercicis de recuperació (exàmens i/o tasques): final d'avaluació o juny. Entrega de tasques suspeses (100%)	
Exercicis de recuperació (exàmens i/o tasques): setembre Dossier (100%)	
Protocol de pendents: entrega i lliurament de tasques. Dossier (100%)	
Exàmens de pendents: per avaluacions o setembre Dossier (100%)	
 criteris i instruments de recuperació CLASSES A DISTÀNCIA	
Nota mínima per fer mitjana (exàmens)	3
Nota mínima per fer mitjana (avaluació)	3
Exercicis de recuperació (exàmens i/o tasques): final d'avaluació o juny. Entrega de tasques suspeses (100%)	
Exercicis de recuperació (exàmens i/o tasques): setembre Dossier (100%)	
Protocol de pendents: entrega i lliurament de tasques Dossier (100%)	
Exàmens de pendents: per avaluacions o setembre Dossier (100%)	

4.- Objectius prioritaris. (Document annex: Es ressalten en blau els objectius del currículum que es prioritzen, per la seva aportació al desenvolupament de les competències aprendre a aprendre, digital i lingüística)

Reconèixer el caràcter propi de la filosofia i distingir-la d'altres tipus de sabers, com la ciència, la religió, l'art, etc.

Identificar i apreciar el sentit dels problemes filosòfics.

Usar i identificar correctament la terminologia bàsica de les diferents disciplines filosòfiques.

Desenvolupar estratègies per accedir a la informació de forma rigorosa, seleccionar-la adequadament i utilitzar-la correctament en l'elaboració de treballs de recerca o presentacions.

Valorar el diàleg i el debat com a mitjans per aproximar-se a la veritat i com a exercici actiu del respecte, la tolerància i la comprensió.

Adoptar una actitud crítica davant opinions contraposades.

Adquirir habilitats de comunicació i argumentació coherent de les pròpies opinions, tant de forma oral com escrita.

Desenvolupar actituds de solidaritat i participació en la vida comunitària i una consciència cívica, crítica i autònoma, inspirada en els drets humans i compromesa amb la construcció d'una societat democràtica, justa i equitativa i amb la defensa de la natura.

5.- Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau. (Veure document annex).

Comunicació lingüística

— Pensant amb ordre i criteri i exposant les opinions pròpies amb raons, respectant les dels altres i valorant-les per enriquir la pròpia visió de la realitat.

Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

— Coneixent les regles matemàtiques de presa de decisions democràtiques, així com els conceptes matemàtics en què es basen les diferents definicions tradicionals de justícia. — Identificant problemes filosòfics plantejats per la ciència actual sobre l'ésser humà i la seva condició biològica i cultural i abordant-los de manera crítica.

— Relacionant les dimensions física i biològica, social i cultural dels éssers humans i emprant aquests coneixements de forma intel·ligent quan sigui necessari.

Competència digital

— Sabent cercar i usar eines informàtiques per exposar activitats i/o el propi pensament.

Aprendre a aprendre

— Adquirint estratègies que serveixin a l'individu per desenvolupar el propi pensament i l'autonomia i la iniciativa personals.

Competències socials i cíviques

— Identificant problemes filosòfics i abordant-los críticament mitjançant la definició i l'ús rigorós de conceptes, l'anàlisi d'idees, el diàleg i l'argumentació.

— Reconeixent i valorant les relacions entre política i ciutadania. — Aconseguint l'habilitat de practicar els valors democràtics.

Consciència i expressions culturals

— Distingint les característiques que defineixen la ciència enfront del saber artístic.

6.- Materials i recursos didàctics.

Materials i recursos didàctics	
Nivell 4rt ESO	
Llibre de text	Títol i ISBN No hi ha llibre
Altres recursos	Dossiers, classroom, blocs, pàgina web, fotocòpies...

7.- Activitats complementàries i extraescolars per avaluacions.

Activitats complementàries i extraescolars		
1a avaluació	2a avaluació	3a avaluació